

KATHOLIKUS NÉPLAP.

28. szám.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizethetni rá Pesten, a jó és olcsó könyvkiadó-társulat ügynökénél: ezukorutza 6. szám, földszint, a szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál.

Pest, július 13. 1853.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp. vidékre postán, borítékban félévre 1 ft. 20 kr. pp. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” ezimezendők. (Pesten a központi papnöveldeben.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratu embereknek. Luk. 2. 14.

A plebánia-ház.

— Igaz történet. —

(Folytatás)

Illy gondolatok foglaltak el Dutret urat, midőn az ígéző látvány szemei előtt volt, melyet e kis falu vasárnap nyujtott. Már korán reggeltől fogva minden háznál nagy mozgás volt, a barmokról gondoskodtak, a szerszámokat eltakarították, a házat tisztogatták és az ebédet készítették, melyhez isteni-szolgalat után ülnek.

Valóban gyönyörűség volt, ez éber népet a szent mise kezdete előtt, a templom körüli nagy téren vig beszélgetés közt egybegyűlve látni. A mint az öreg Anna megmondta, csak azok maradtak otthon, kiket csontjaik nem bírhattak, úgy hogy mire a harang utolsó hangja elkondult, a templom már túltömve volt. A főajtó nyitva maradt, hogy azok is láthassák az oltárt, kiknek kívül kelle maradni az előcsarnokban. A templom se szép nem volt, sem nagyszerű, de belseje rendkívüli gonddal tartatott jó karban. Láthatá az ember, mikép egy buzgó örködő gondviseli ez egyszerű szentélyt, s szeretettől lángoló kezekkel ékesíti. A legtöbb férfi és asszony, legények és leányok mind imakönyvvel voltak ellátva; a közös éneken mindnyájan résztvettek; de leginkább meglepetett utasunk akkor, midőn ismételve tiszta nőhangok, mellyek közé némely fiatal férfiak erős hangja vegyült, elragadó éneket varázsoltak elő. Az evangéliom után a jámbor lelkész a szószeke lépett s természetes és kenetteljes szavakkal magyaráza az evangéliomot, mi az Üdvözítő evangéliomának isteni egyszerűségéhez annyira illik. Elődása

komoly, méltóságteljes és hallgatónak értelmi fölfogásához alkalmazott volt. Csodálatos mesterséggel tudta épen azon tanulságra fordítani figyelmöket, melly állások és életmódjokhoz különösen illett. Az egész predikáció alatt semmi neszt sem lehetett hallani, csak néhány öreg suttogta egymás fülébe: „ugy van! a plebános urnak igaza van! jól beszél!” Mindenfelé olly áhitat, olly mély hit és olly jóindulat látszott ki szemeikből, hogy midőn a pap e térdre borult nép közt a sz. ostyát fölemelte, az utast az áhitatnak egy kimondhatlan érzelme fogta el. „So-ha sem dicsőítettél jobban Isten, mint e szegény nép által!” mondá az utas magában, mialatt szemében a meghatottság könnyű áradtak el. „Boldogok a tiszta szívűek; és a lelki szegényeké a mennyek országa.”

A templomból való kimenetközben Dutret Marin gazdával találkozott, ki szivességgel üdvözölte őt és így szólította meg: „Minthogy a plebános ur engem azon örömtől megfosztott, hogy önt megvendégelhettem volna, azért reméllem, hogy legalább meg nem fog most vetni, hanem hozzám jó ebédre. Egész a vécsernyéig lesz elég időnk együtt beszélgethetni. A plebános ur ugyanis előbb egy másik, ide félmértföldnyi távolságra eső templomban fogja tartani a vécsernyét s csak azután nálunk.” Örömmel fogadta el Dutret a meghívást és egyszersmind kijelenté abbéli reményességét, hogy Marin gazda majd egyet mást el fog neki mondani, mi annyira föltűnt neki; miután ő az egész Burgundiában, hol a vallásosság elég szomorú labon állott, egy falut sem talált, mellyet Rugnyval összehasonlíthatott volna. „Nagyon természetes ez uram, de sok olly papot sem talál ám az ember, mint a mi plebános urunk. Senki sem állhat neki ellent, ha el-

kezd az Istenről beszélni, akkor még a legkeményebb és legeromlottabb sem marad megindulás nélkül.

Dutret követte a becsületes falusi embert házához. Egy hosszú asztalhoz ültek, mely szép házi vászonból készült abrosszal volt terítve, s mellyen szép ezintányérok fénylettek, mint az ezüst; öreg, kékvirágu tálak hozattak elő, szép füles poharak és fekete nyelű kések egészíték ki az asztali készületet. Marin gazda, vendége, a jó háziasszony, gyermekek és unokák, számszámra tizen, végre két jókülső szolga és egy fiatal szolgáló, kik a ház gyermekeinek látszottak lenni, képezék az asztali társaságot. Miután Marin gazda egy imádságot fenszóval elmondott volna, és a leves után egy pohár ő bort megittak volna, így kezdé el az öreg: „Bizon uram, a mi a vallásosságot illeti, falunkban nem volt ám mindig úgy, mint most. Tudok időt, midőn mi is azon falukhoz, mellyek önnek nem tetszenek, hasonlóak voltunk.“

„De úgy értse uram, hogy ez csak a férfiakat illeti, vága közbe az asszony, de a mi falunkbeli asszonyok mindig istenfélők voltak és tisztelték az egyházat. Ezt eléggé bizonyítja a mi nagykeresztünk, mellyet ön a faluba való bejövetelemlől ott lent látott. Nem egyszer akarták azt szétrombolni a forradalmi időben, midőn minden illyesmit meg akartak semmisíteni a földön. A körül fekvő falukból itt tévelgett emberek, ugy szinte néhány hiábavaló a mi falunkból azt mondá: „Félre kell tenni a keresztet és helyébe egy szabadságfát ültetni.“ Épen tizenkét asszony volt ott közölünk, kik kender-tilolással foglalkoztak, és lássa uram, e beszédre fölharagudtunk. „Jöjjenek csak, a kik a keresztet össze akarják zúzni! szoltunk hozzájuk. Látjátok ezt a csomag kendert; e jól ki van verve, nemde? A ki kezét először a keresztre meri tenni, annak olly laposra verjük a fejét, mint ezt a kendert.“ Bezeg nem merték bántani keresztünket.

„Igaza van, felelt Marin gazda, de mindazáltal meg kell vallani, hogy habár akkor megakadályoztatták is az asszonyok a kereszt szétrombolását, mégis azért ők sem voltak ám szentek. Charles ur 1798-ban egészen ismeretlenül jött ide, épen akkor, mikor néhány templomot ismét megnyitni akartak. Nem tudtuk, elküldjük-e, vagy befogadjuk-e?“

„A fekete ruhások már csak megint visszatolakodnak, — lön a lárma — akkor ismét majd a régi nótát fogják fúni a dézsmáról.“ „Hat évig el tudtunk lenni mise nélkül, még ezután is el lehetünk“ mondá egyik, ki a gyertyatartókat

rabolta el a templomból. „Szépen igazítsuk el, hadd menjen utjára“ mondá egy más, kinek csüre a templom-karzat deszkáival volt kirakva.

„Uram, én mindezt hallottam; akkor még magam sem voltam ajtatos, ezt be kell vallanom. De a jámbor, jó és tiszteleltre gerjesztő külsejű lelkész négy napig nálam volt és mindig mondá, hogy ő nem kíván senkitől semmit; neki van miből élnie, ő csak arra kéri az embereket, hogy nyissák ki ismét a templomot és engedjék meg neki a misézést. Ez megindította szívemet. „Halljátok barátim, mondám, ne hamarkodjunk el a dolgot, hanem tegyünk vele próbát. Világos, hogy mi vagyunk az erősebbek, s a mint látjuk, hogy nem fog velünk kezét, Istenhozzádot mondunk neki! Egyébiránt semmit sem kíván tőlünk, s annál inkább békével hagyhatjuk.“ Ebből mindnyájan beleegyeztek.

„Mialatt Charles ur nálam lakott, veszélyes inlázba estem, mellyet ragadósnak tartottak, annyira, hogy még egyetlen egy szomszédom sem merte lábat áttenni ajtóim küszöbén. Senki nem volt ápolásomra, mint szegény feleségem, ki a gazdaság terhével, a gyermekekkel és egy beteggel nem bírt volna, ha Charles ur mint valami Istentől küldött angyal segítségünkre nem jött volna. Ha száz esztendeig élnek, sem felejténém azt el, a mit mi értünk tett. Azon húsz nap alatt, míg én élet és halál közt forogtam, csupán csak akkor lépett magamra, midőn a szent misét elmondani ment. Majdnem az egész idő alatt esatákról ábrándoztam, mellyekben én is küzdöttem, mindazáltal igen gyakran észrevettem, hogy a plebános ur mellettem van, és fejemmel intve adám tudtára köszönetemet. Akkor megfogá kezeimet és fönhangon imádkozott az Istenhez, hogy megbocsássa bűneimet és engem ismét visszaadjon gyermekeimnek. Ámbar nem tudtam beszélni, mindazáltal jól értettem, mit beszél a plebános ur és föltettem magamban, miszerint a mint a jó Isten egészségemet visszaadja, azonnal teljes szivemből neki fogok szolgálni. Végre uram, csakugyan Isten kegyelméből, a plebános ur gondoskodása mellett kiláboltam a roz nyavalyából. Később tudtam csak meg, hogy az orvos azt mondta, miszerint már nem gyógyulok föl. A mint egy kis erőre kaptam, naponkint kis sétát tettem a plebános ur karján. A falu lakói szemeiket meresztették, a mint látták, hogy a plebános ur engem vezet, mintha testvére volnék. Azt is jól tudták, hogy csak egyedül ez mert hozzám közeledni a súlyos betegség alatt. S ime, ha a plebános ur mindenkinek ezer forintot ajándékozott volna, fele annyi

hatást sem tett volna, mint ezen irántam való magaviseletével. Az előbbi idétlen beszédek és az ifjak gunyos hahotája helyett, mindenki tisztelettel üdvözölte őt és plebános urnak nevezté.

„Végre egészen föllábadtam, és már előre ki volt csinálva, hogy feleségemmel és gyermekeimmel a templomba megyek, s ott hálát fogok adni Istennek egészségem visszanyeréséért. A ki oda menni látott bennünket, bámult. „De ugyan hova mennek ezek oly ünnepélyesen?” kérdezék s többen követtek bennünket be a templomba. Azonban né higgye uram, hogy akkor úgy nézett ki ez, mint jelenleg. Akkor csak a négy fal volt. Mindenki tetszése szerint segítette kirabolni; az egyik a processio keresztet vitte el, a másik a gyertyatartókat, a harmadik a padokat, negyedik az ékszereket; még a harangokat is elvitték a városi emberek, hogy pénzt verhessenek belőle, annyira, hogy a plebános urnak az isteni szolgálatot egy nagy esengetyével kelle jelenteni, mellyet maga vett; a szent misét pedig egy kis mellék oltárnál mondta, melly egyedül maradt épen. E végből az nap igen sokan jöttek kíváncsiságból a templomba. A plebános ur él az alkalommal és egy beszédet tartott. Ez volt első predikációja, s azért csak félszeggel néztek rá, és többen morogtak. De midőn Istennek mondott háláját hallották, hogy egy gyermekét megtartotta az életben, s mint mondta: „Istenem, te tudod, hogy én e falu minden lakóit úgy szeretem, mint atya gyermekeit; te tudod, hogy kész vagyok életemet adni értök”; s a mint a végre őt a Teremtőhöz hallották folyamodni, hogy Ez mindazokat visszavezesse szolgálatába és dicsőítésére, kiket a szerencsétlen idő Tőle eltávolított, s a mint befejezésül Istentől nem más kegyelmet kért maga számára, csak épen hogy egyedül híveinek üdvösségére engedje őt élni és halni: ekkor füleltek mindnyájan, és mindenki könnyes szemekkel hagyta el a templomot.

„Az első lépés ekként már meg volt téve, csak tovább kellett folytatni. Minden házamnál levő gyermek és cseléd oly mélyen volt meghatva e jó lelkész önfeláldozásától, hogy mindnyájan álmélkodva gondolkodtak róla. A régi gyóntatószék, melly oly sok esztendőől fogva nem használtatott, ismét kinyitattott, és naponként jött néhány, ki megkérte a plebánost, hogy tanítsa meg őtet: mikép kell a jó Istennek szolgálni. Midőn látta már a plebános ur, hogy örömmel és figyelemmel hallgatják, elkezdett minden vasárnap rendes tanítást tartani, minthogy a mióta csak pap nem volt itt, a vallásbeli oktatás egészen megszűnt, és sokan már igen keveset,

vagy épen semmit sem tudtak a katekismusból. Minden vasárnap telibb lett a templom, főleg az ifjak mindent abba hagytak, csakhogy meghallgathassák szavait, mellyek mindazokra nézve, kik csak hallották, valóban az üdvösség forrásai voltak, ámbár először csak kíváncsiságból jött legtöbb. A jó Istent kell kérni és békeességgel türelemmel lenni, mondá a plebános ur; sokan vannak, kik még nem jelentek meg a templomba; lassanként majd ők is eljönnek.

„A tél beköszönt, folytatá tovább Marin gazda, és a plebános ur házikójába helyezkedett. Most elkezdé a gyermekeket magához összegyűjteni, kik a földeken már nem foglalatostkodtak, és minden nap három óráig tanítá őket, minthogy már régtől fogva tanító sem volt itt; a plebános ur pedig azt mondá, hogy ő nem nézheti, ha a gyermekek egész nap az utcákon esavarognak, s addig maga tanítja, míg iskolamestert és alkalmas helyet kap.“

„Ah! atyám, most engedjen nekem szólhatni, mondá Marin atyus legidősebb fia, ki mintegy 40 éves és erős természetű férfi volt; ez már hozzám tartozik, mert én és Péternek János fia voltunk az első iskolás gyermekek. Mi naponként két órától ötig mentünk a plebános urhoz, ki minket olvasni, írni, számolni és a katekizmusra tanított. Nem sokára más gyermekek is hozzánk csatlakoztak. Egy ideig sokan csufoltak bennünket a faluban, és a plebanos iskolás gyermekeinek hívtak, de a mint látták, hogy mielőhaladunk a nélkül, hogy valamit fizetnénk, sőt a plebános ur maga adott még könyveket is és nem egy ajándékot vittünk haza minden szombat: a szülők magukba kezdenek szállni és a gyermekek, kik láták, hogy örömmel megyünk iskolába, rimázkodtak, csakhogy ők is elmeheszenek a plebániára. Egy hónap mulva már hely sem volt többé a padokban. Uram, nincs oly iskolamester, ki úgy értene a tanítás módjához! Nem pálezáztatott, se más büntetést nem adott; ha valaki nem tett eleget, már az volt rá a legnagyobb büntetés, ha másnap nem volt szabad a többiekkel megjelenie. De már egy hét mulva úgy megszerettük a plebános urat, hogy semmiért a világon meg nem bántottuk volna.“

„Ugyan Márton, szakasztá félbe a másik fiu, ki egy izmos és vig kinézésű vinczellér volt, te azt kihagyod, a mi a legszebb volt. A plebános ur t. i. mindazokat kiválogatta, kiknek jó hangjok volt, (nem akarom magam dicsérni, de én is köztök voltam) és énekelni tanított bennünket, Akkor kellett volna a mi plebános urunkat hallani! Most már öreg és hangja megtörött; de

bezeg akkor volt am hangja! Mintegy huszan voltunk énekesek, és vasárnap az isteni szolgálat kezdetétől egész végig mi énekeltünk. Ezután minden héten kétszer elhitt bennünket a plebános ur; zoltárokat és karácsonyi énekeket egymagán darabokkal is tanított elénekelni. És ekkor egészen titokban azt mondta nekünk, hogy igen szeretné, ha a karácsonéjji misére a templom ki volna csinósítva, és hogy ő számol arra, miszerint ebben mi is fogjuk őt segíteni. Nem kellett nekünk több. Mi tudtuk, hogy az atyafiak és szomszédok pallásain olly tárgyak vannak, mellyeknek ott épen nincs illő helyök. Könnyörgés, rimánkodás és az által, miszerint megígértük, hogy magunk visszavisszük a tárgyakat, a nélkül, hogy elarulnók, honnan kerültek elő, annyira vittük a dolgot, hogy karácsony előtt egy héttel a legtöbben visszaküldték a templom elrablott tulajdonait. A plebános ur azonnal a maga helyére rakatott mindent, és karácsony éjjel már az ember nem gondolta volna, hogy ez a templom az előbbeni, olly szépen volt helyrehozva és fölekesítve. Az egész falu elragadtatott az örömtől, és énekünk olly szép volt, hogy mindenki esodálkozott rajta. A plebános ur barátságos szavakkal köszönte meg hiveinek a templom iránt kimutatott buzgóságát, és egy hónapra rá az elrablott jószágból semmi sem hibázott helyéről a templomban.

„Ezután nem sokára jelentette a plebános ur, hogy ő egy harangra gazdálkodik, folytatá tovább Marin gazda, és hogy ő a legesekélyebb adományt is szívesen veendi, mit az ő gyűjtögetéséhez adnak. Ennek eredménye az volt, hogy mindenki adott tehetsége szerint. A mi által mindenki szívét megnyerte, az a közlátogatás volt, mit tett. Nem volt egy kunyhó sem, sem egy tavol eső ház, mellybe be nem ment volna. Ha jött, mindjárt a tájékról kezdett beszélni, vagy pedig az időjárásról, aratásról; ezután mindenkitől megtudakolta, hány esztendő, kivel van atyafiságban, és ha ez jól megtörtént, néhány szót mondott a jó Istenről s azon megelégedésről, mellyet akkor érez az ember, ha teljes szívéből neki szolgál. Ha látta valahol, hogy nem fogadják szívesen, akkor egy kis gyermeket huzott magához s képet, vagy czukrot adott neki, és őtet szóhoz iparkodott hozni s egy kis idő mulva a szülők elragadtattak, és a legbarátságosabban váltak el tőle.

„Mindazáltal két háznál igen gonoszul fogadták; most már ezt is el lehet beszélni, mert a szegény emberek már eleget megbánták azóta. Az egyikhez ugyan beeresztették őtet, de még

csak egy székkal sem kínálták meg; az asszony összeszedte munkáját és eltávozott, férje pedig pipázni kezdett. „Ügy látom barátom, mondá a plebános ur szokott szelid hanggal, hogy alkalmatlan időben jöttem s háborgatok; tehát majd máskor jövök.“ — „Máskor! akkor ismét így lesz“ viszonzá durván a kézműves, és tovább folytatá a pipázást. — „No jól van, kedves barátom, mond a plebános, mialatt az ajtó felé közeledett, ha önnek nem is kedves az én látogatásom, azért ha ön engem meglátogat, szívesen látandom; egyébkint ha valamire szüksége lesz, keressen föl s szolgálatára leszek.“ Miután azt mondta a plebános ur, olly barátságos képpel távozott, mintha a legszívesebben fogadtatott volna.

„A másik házban egy nagy suhancz lakott, ki egy öles magas s kinek igen nagy bajsza volt, ez egy elbocsátott katona volt, ki még gonoszabbul bánt a plebánossal. Az ajtóba állott: „Nines szükségünk fekete ruhásra, menjen, a honnan jött!“ — „Uram, felelt a plebánosunk, én nem megyek be önhöz, ha az önnek terhére van; de azt csak megengedi mégis, hogy beteg felesége hogylétéről tudakozódjam?“ — „Ne neked! Ez azt gondolja, hogy majd most mindjárt meggyontathatja feleségemet, csak az kellene még nekem! hordja el az ur magát, ha úgy tetszik, különben!“ s egy nagy botot esóvált, melly épen kezében volt.

„Oh barátom, engem meg nem ijeszt! felelt a plebános ur — én nagyon is jól tudom, hogy egy olly derék katona, ki hazájaért felaldozta erejét, nem képes egy szegény, fegyvertelen papon méltatlankodni, ki csak azt akarja mondani, hogy egyedüli kívánsága neki hasznára lenni. Morel uram, meglátja, hogy mi még egykor jó barátok leszünk.“ És e szavaknál, a mint maga Morel elbeszélte, ki most már igen öreg, a plebános ur keményen szemébe nézett. . . . Ez elég volt, szívében találta őt. — „Ezer adta! kiáltott Morel, miközben botját elvetette, — elvesztem fogadásomat! Lépjen be plebános ur; én a bíróval, ki ott lent lakik, fogadtam, hogy ön nem teszi küszöbömre lábát. Ördög vigye a fogadást, megfizetem neki a pint bort!“

A plebános ur Morel mellett foglalt helyet a beteg ágyánál, s Morel már el sem akarta többé eresztetni.

„Mondd atyádnak, hogy az nem jól van, ha az idegen urat azon hiszemben hagyja, hogy az én atyám azóta ne bánta volna meg egykori pipázását!“ mondá férjének könyökét megtámasztva egy csinos, körülbelül harmincz éves me-

ben elmondandó vala. Nem tudom, ha valjon szóról szóra elmondta-e, miként betanulta; azonban nem sokára jól kiszámítva imígy szólt Annájához: „A mi uraink az utolsó vasárnapon egyszer már megint egy okos rendeletet olvastattak fel; esodálom, hogy paraszt tanácsnok uraimék hozzá járultak, minthogy az őket olly kevéssé illeti, mint bárkit közölünk.“ Ez Annának igen kedves anyag volt a beszédre; mert a nélkül is szívesen beszélt (kivéve az ismeretes 24 órát); de az „urakat gyalázní“, ez neki valószínűs életesezencia volt. Lőrincz bizvást kiszivhatott egy pipát, míg szóhoz juthatott. „Azonban tudod-e, szolt végre, honnan van mindez? Az urak beszélhetnek, elá-míthatják a parasztokat, mint akarják; mert sokan ezek közül csak irni és olvasni is alig tudnak. Volna csak egy vagy más paraszt a bíró, ki szinte jól irni, olvasni és beszélni tudna, tudom bizonyára, jobban menne, s nekünk nem kellene annyit adózni. De erre szükséges egy jó, becsületes családból való, önálló ember, szép vagyonnal, és ilyen kevés van a mi falunkban.“ Lőrincz itt Jancsikájára gondolt és örömmel hallja, ha Anna kimondotta volna, mit ő gondolt, de kimondani nem mert. Anna sem merte egyenesen kimondani; mégis annyit mondott, mi-ből észre lehetett venni, hogy nagyon is a Jancsikára gondolt; mert Lőrincz utolsó szavaira ekkép válaszolt: „Igen, mi sem vagyunk éppen olly gazdagok, de mégsem találkozik egy is a helységben, ki egykor olly szép vagyont kapjon, mint a kis Jancsika.“ „Ugy van, folytatá Lőrincz, és ő jó családból való volna is; én mindig azt hiszem, hogy a mi Jancsikánk még egykor derék ember lehet; nem egy van a tanácsban, ki mellé egykor a mi Jancsikánkat, ha husz éves lesz, bizonyára oda lehetne állítani a nélkül, hogy magunkat szégyenelni kellene. Csak jól irni, olvasni és számolni tudna. Az urak majd bámulnának egykor, ha Kényesy János csaknem ügyesebb volna, mint ők, pedig esze van neki, hogy hozzá hasonló nehezen található.“ „De van is ám neki, mondá az asszony, még pedig nem mástól; én is, mikor az ő korabeli leányka voltam, tanultam, a mit csak akartam; midőn a nagybójtai tanítasokra jártam, második voltam, noha igazság szerint „elsőnek“ kellett volna lennem, azonban az elnökék Francziskájának már csak elsősege volt; és az iskolában, ha kedvezés szerint nem megy, egy ízben az „erkölcsi vi-seletről“ első jutalmat kaptam volna.“ — „Most ugy hiszem, adá hozzá Lőrincz, már még sem megy ugy kedvezés szerint; a tanító mondta nekem egykor, mikor még a Jancsika iskolába járt, hogy ha így folytatja, még majd jutalmat kaphat. Kár, hogy nem szenvedheti az iskolát. Ha még csak irni és olvasni sem tud, ugy azon szép ész és vagyon mellett, mit egykor kap, még csak bíró sem lehet, annál kevésbé más. Nem lenne jó, ha őt megint iskolába küldenék? mit gondolsz Anna? én gyakran gondolkoztam erről és neked csak ugy mondani akarom.“ Ez utolsó szavaknál Lőrincz körülbelül ugy érezte magát, mint azon szegény ember, ki kalapját kezében tartva a hitelezőkhez megy s így szolt: Nem várhatna ön még egy hónapig? — De Anna, legyőzve Lőrincz ékesszólása, vagy inkább saját hiúsága által, így szolt: „Tulaj-donképen mégis csak igaz: minden éhenkórász lehet bíró s nekünk csak szégyenkedni kellene, ha ő egyszer szó-ba jönne és akkor azt mondanák: nem lehet őtet használni, mert sem irni, sem olvasni nem tud. Nekem hát mndegy, ha őt ismét iskolába küldjük; de azt mégis meg kell mondanod a tanítónak, hogy legyen elnéző iránta, mert hisz ő még mindig igen félénk.“ — Lakodalmának napja óta Lőrincz soha olly meglegedve nem töltötte

meg pipáját, mint jelenleg; és mikép mi egy kártalanul mult zivatar után ismét frissen fellélekzünk, akkép szabadabban lélekzett Lőrincz eme terhes de szerencsés fél-óra után. Azonban félelemből, netalán, ha most még tovább a szobában maradna, alkalmatlanná váljék, vagy pedig további beszélgetésben, minthogy már a „betanult“ mondókából kifogyott, valamit ügyetlenül mondjon, és a kivivott győzelmet ismét elveszítse, fölkel és így szolt: „A tyukoknak fogok valamit enni adni, és aztán a lent még kissé megázatom.“ Ez volt a legjobb befejezés beszédjére; jobbat valóban nem csinálhatott volna, ha bár még olly sokáig gondolkoznék is. A mit mondott, azt meg is tette, aztán fát és vizet hozott be; a batyús zsi-dóra nézve pedig nagy kár volt, hogy ma meg nem jelent, mert bizonyára sok pénzt kapott volna csipkék- és pántlikákért. Ezen közben Annának elég dolga volt, hogy Jancsikát tetőtől talpig csinosan felruházza; mert, hétfőn, így szoltott hozzá, iskolába kell menned! Jancsika eleinte ollyan képet vágott, mintha vadalmába harapott volna; de Anna sok szépet és jót ígért neki, s hogy ha majd egyszer a legények közt fog lenni, neki lesz a leg-szebb bokrétája sat. És hétfőn reggel Jancsika felkészt, piros esiku fehér sapka fedte fejét, otthon festett világos kék nadrág volt rajta, felselyem kendő környezé vastag nyakát s aranyárga mellénye igen szépen illett a zöld kabáthoz. „No, szolt az anya, Jancsika, vagy te Erzsi, menj, mondd meg apádnak, hogy ő is jőjön be és nézze meg, hogy millyen szép fiúcska most a Jancsika.“ — „Igy, így, szolt a bejövő Lőrincz, most már bemutattha-tod magadat, s kérdés, hogy az elnökék Ferije jár-e ugy, mint a mi Jancsikánk. Most csak tanul jól, hogy te is jutalmat kapj. Azonban most menned kell.“ „Várj csak még, szolt az anya, előbb még körmeidet vagdalom le, nehogy a tanító már a legelső napon kiszidjon.“ Jancsika most elindult s atyja és anyja még sokáig néztek az ab-lakon utána s anyja ezt mondá: „Majd fog nézni ma a tanító és a gyermekek.“ És Jancsika elment az iskolába, még pedig ez időtől fogva mindennap, ha nem esett, vagy feje nem fájt, vagy otthon fánkot nem sütöttek. Tanult, mint talán mások is; esodát éppen nem csinált, és legutolsó sem volt mindig. Lassanként megtanult olvasni, már egyes betűket is tudott az íróveszszóval irni, azaz, ha ezt el nem vésztette, mi majd minden második napon meg-történt; írópapirja nem volt, mert ez sokba kerülne, gon-dolá az anyja; ugyis megtanul majd irni; hiszen csak most volt egy új táblácskája, és csakugyan egy irótábla harmadrészenek birtokában volt. — Egyébkint valami különös csevegő nem volt, hanem terjedelmes dug-áruskodást űzött száraz gyümölcsesél s helyén az iskolá-ban gyakran több dióhéjat lehetett találni, mint némelly helyeken jámbor gazdákat. A tanító panaszának apja előtt nem volt sikere; mert midőn ő egyszer Jancsikát e vég-ből kérdezte, egyebet nem vehetett ki belőle, minthogy a fiu mindent tagadott: „Esküszöm, hogy minderről semmit sem tudok.“ És Lőrincz az élés kamarában nem nézett utána, hogyan áll az aszalt gyümölcs, a dolog azért ugy maradt, mint volt, tudniillik a csempészkedés-torkoskodásnál; a száraz gyümölcs azonban fogyatko-zásnak indult, Julcsa pedig érte keményen meglakolt.

L—ger Ferencz:

Három vágy.

Anyám, anyám! eljött az est,
Oh jőj s regélj nekünk,
Künn olly nagy a hideg s ha nem
Regélsz, mondd, mit tegyünk?

„Jól van fiúk — mosolygva szól
Anyjok — vigyázzatok;
Anyátok mostan kérdeni
És nem regélni fog.”

„Ha reg- s estenkint felnyílik
Imára ajkatok,
Milly vágnak teljesülteért
Könyörg föházatok?”

„En sok pénzért imádkozom.
Hogy így nagy ur legyek.”
„Fiam, illy önzéstelt imák
Égben nem kellene.”

„En buzgón kérem Istenem,
Hogy ő együtt veled
— Így szólt a második szülött —
Szeressen engemet.”

„S te mért küldesz fel égbe hő
Imákat kis Gyulám?”
„Hogy hosszú s boldog életű
Légy jó, szelíd anyam.”

Knauz Nándor.

Különfélék.

Rohitsi magántudósítások szerint primás és borbok ő eminentiájának egészségi állapota szemlélatomást javul.

A cs. kir. közoktatásügyi ministerium rendeletéből, a kath. ifjak részéről evangélikus iskolák látogatását illetőleg következő legfelsőbb udvari rendeletek hirdettettek ki újra: az 1797. aug. 18-ki udvari rendelet, mellynél fogva a kormánynak egyenes beleegyezése nélkül nem szabad kath. ifjakat valamely evang. iskolába befogadni; az 1798. nov. 10-diki rendelet, mellyben meghagyatik, hogy olly helyeken, hol mind kath., mind evang. népiskola létezik, kath. gyermekek az evang. iskolába be ne fogadtassanak, olly helyeken pedig, hol külön kath. népiskola nincs, a kath. gyermekek csupán a kath. lelkész tudtával, ki egyébirant őket a kath. hittanban oktatni fogja, látogathassák az evang. iskolát; végre az 1793. sept. 30-ki udvari rendelet, mellynél fogva, ha kath. gyermekek külön kath. iskola nem létében evang. iskolába járnak, azok az evang. hittanítás alatt távol lenni kötelezettek, valamint nekik az evang. isteni tiszteletben részt venni tilalmaztatik. (Rel.)

Imint jelent meg s Budán Bagó Márton könyvnyomtató ur által megszerezhető: „Magyar Nagy Officium, avagy Isten imadására, Nagyasszonyunk és

minden Szentek tiszteletére szánt különféle ajtatosságok gyakorlatai“. Noga 11 János, a pesti egyetemes papnövelde lelki-igazgatójának gondjaival ujlag átnézett és megbővített kiadás. — Eredetre nézve e munka egy régi magyar imádságos könyvnek, a helylyel-közzel ismeretes „Officium Rakoczianum“-nak újabb kiadása. Hogy régi magyar őseink mennyire becsülték legyen e könyvet, kitetszik abból, hogy a mult század derekán, 1756-ban egy esztendőben három helyütt: Kassán, Győrött és Budán állíttatnék ki. A megnyírbált, kivonatos kisebb „Officium Rakoczianum“ újabb és legújabb kiadásai az ősi buzgóságot nem voltak képesek kielégíteni; a régi nagy Officium pedig annyira megfogyott már, hogy egy példány már csak kevés családban találatnék drága házi kincsül. A példányok megfogytával kívánatos lön annak új kiadása, ugyanyira, hogy illyetén újabb kiadás esetére csupán Gyöngyösről és vidékéről hatszáz példány előre megrendeltetnék. Illy terjedelmesh kelendőség reményében fogott Bagó Márton budai nyomdász ur illy költséges vállalathoz. Mindenki bizonnal méltányolni fogja a nevezett kiadó urnak ez áldozat-készségét, ki a közel ötven ivre terjedő és közben közben 8 meg lehetős fametszetekkel ékesített munka árát kötetlenül egy pengő forintban szabta meg, velin papiron 1 fr. 12 kr. p. Olesón kötve 1 fr. 20 kr. Drágább kötesnek az ára a megrendeléstől függ. Alakjára nézve a t. szerkesztő ur az egyházi irodalmunk e becses ereklyéje iránti kegyeletből s a tárgy méltóságos volta tekintetéből is, az eredeti szöveget mindvégig megtartotta; nyelvbéli változást csakannyit tett, mennyit mélt. Fogarassy Mihály püspök ur Pázmán Péter imádságos könyvének új kiadásában szinte tenni jónak látott. Tartalmára nézve a szerkesztő ur szinte jónak látta a fönttisztelt püspök urnak példáját követni s a munka folytában nem tenni tetemes változást, hanem inkább egy külön „Toldalék“-ban függeszteni hozzá némelly újabb ajttossági gyakorlatokat és egyházi énekeket, nevezetesen: az élő lelki Rózsafüzért s ennek sz. titkait; a Bold. Sz. Máriának szeplőtelen szent szivéről nevezett jámbor társulat imáit, a sz. kereszt utját, a Hit, Remény és Szeretet litániáját, egykét szót az Oltári-Szentseg látogatásáról s a hozzávaló imádságokat. — Jelen imádságos könyv mind alakjára, mind tartalmára nézve elüt sok új illyféle könyvektől, s épen ebben van nem csekély érdeme; kiváló jelentősége pedig abból áll, hogy közel jár egy világi hívek számára készült „Breviarium“-hoz. Miért is a t. Szerkesztő uenak, ki a szerkesztéssel járó s egy álló évig tartó fáradságnak csupán az Isten országga terjesztése kedveért vonta magát alá, a jámbor keresztény községnak nevében nyílt köszönetet mondunk.

Hazánk egyik fődíszje, az esztergomi basilica teljes elkészülte örvendetesen halad. Az éjszaki torony már be van fedve. A templom belsejében már ritkulnak az állványok. Moralt, a jeles müncheni festész még e nyáron bevégezni frescoit, mellyek méltók lenednek a roppant szentegyház minden egyéb diszitményeihez. A főoltár carrarai márványból készitve, Bécsen át megérkezett már számos ládákban és még e nyár folytán fel is fog állíttatni. A nagy oltárkép, Mária mennybevittele, melly Olaszshonnak egyik legjelesebb festésze által készült, rövid idő mulva szinte meg fog érkezni. A kanonokok székei Leistler műasztalosnak, ki Londonban a világ-műkiállításban jutalmat nyert, műve, szinte készülőfélben vannak és 10,000 p. forintba kerül-

nek. Meixner, a bécsi híres szobrász is erejének minden megfeszítésével dolgozik a rábizott műveken. (Rel.)

Julius 3-án iktattatott be püspöki székébe fényes szertartással mélt. Szenczy Ferencz, szombathelyi püspök ur.

Nt. Beck Péter, jézustársaságbeli atya július 5-én Romában jezsuita-rendfőnökké választott. Az újon megválasztott rendfőnök atyának Magyarhonban is számos ismerői s tisztelői vannak, ugymint ki Pesten s Nagyszombatban többször megfordult.

Új társulati tagok: a kalocsai egyházmegyéből: Nt. Kirschner András, esatallyai plebános; nt. Volaries György, militicsi plebános; nt. Boros Imre, növendékpap Kalocsán. A szombathelyi egyházmegyéből: T. cz. Németh Elek, turnischai tanító.

Csöd. A kalocsai főegyház-megye kebelében létező felső-tiszai kerület következő községeiben ujjalag rendszeresített altanító állomásokra ezennel csöd hirdettetik, jelesen:

Almás mezővárosban f. é. augusztus 22-ik napján reggeli órákban két német, és egy magyar-dalmát;

Kumbaján f. é. aug. 22-én délutáni órákban egy német, Madarason f. é. aug. 23-án regg. órákban egy magyar.

Bikityén f. é. aug. 24-én reggeli órákban egy magyar-dalmát-német;

Csávolyon f. é. aug. 25-én reggeli órákban egy német-dalmát;

Felső-Sz.-Iványon f. é. aug. 25-én délutáni órákban egy magyar-dalmát;

Jankovác mezővárosban f. é. aug. 26-án reggeli órákban két magyar; végre

Mélykuton f. é. aug. 27-én reggeli órákban egy magyar tanítói állomás szokott csöd utján betöltendő. Ezen tanítói állomásokhoz a következő javadalmak esatolvák: nevezetesen:

Almás mindegyikhez 100 fr. pp. 25 pesti mérő kétszeres buza, 3 öl lágýfa és 1 öl szalma.

Kumbaján 100 fr. p., 40 pesti mérő kétszeres és 3 öl kemény fa.

Madarason 100 fr. p., 60 pozsonyi mérő kétszeres és 4 öl lágýfa.

Bikityén 100 fr. p., 40 pesti mérő kétszeres, 2 1/2 öl keményfa és szabad fűtés.

Csávolyon 100 fr. p. 30 pesti mérő kétszeres és 4 öl lágýfa.

Felső-Sz.-Iványon 100 fr. p. 30 pesti mérő kétszeres, négy öl tűzifa.

Jankovácson az elsőnek 100 fr. p., 40 pozsonyi mérő kétszeres és 3 öl lágýfa; a másodiknak 100 fr. p., 30 pozsonyi mérő kétszeres és 5 öl lágýfa.

Mélykuton 120 fr. p., 50 pozsonyi mérő kétsz. 3 öl fa, szabad fűtés, és mint mindenütt, illendő lakás.

Magában értetődik, hogy ott, hol a tanítói hivatal a kántorival egybekapcsolva vagyon, a felsőbb rendeletek értelmében, kántori segéd szolgálatot is tenni kötelesek. — A kik tehát bár mellyikét ezen altanítói állomások közül elnyerni ohajtanák, azok a szokásos oklevelekkel el-

látva fenjegyzett nap és órákban a helyszinén megjelenni el ne mulasszák. Kelt Almáson, július 1-én 1853.

Antunovich János, esperes.

Csöd. Kalocsai érseki megyébe kebelezett Faisz helységben a kántor-tanítói állomás megürülvén, a csöd augusztus hó 2-ra határozatik. Az ezt megnyerni ohajtók tanítói képzettségökről s erkölcsi magokviseletéről szükséges bizonyítványokkal ellátva, a kitűzött napon ezennel meghivatnak. Fizetése: a községtől 33 fr. 12 kr. pengőben, 39 pozsonyi mérő kétsz. buza, 6 öl lágý tűzifa, 200 kéve rözse, 2 kert, mellyet a község mivel, 2 hold szántóföld, 30 font só, 9 font nyers fagygyu, 5 iteze vaj. Templemtől 5 fr. p. A szegszárdi uradalom részéről pedig 28 fr. p. 4 p. m. tiszta buza, 6 akó bor, végre stola illetmények. Kelt Miskén, július 2-án 1853.

Benedek Elek, alesperes.

Csöd tanítói állomásra. A szombathelyi püspöki megyének hason nevezetű egyház kerületében Gyöngyös mellékén létező Óvát-Szent-Lőrincz anyahelységben a kántor tanítói állomás, (mellynek évi jövedelme a szabad lakon kívül, 6 hold önmaga a tanító által megmunkáltatni kellett szántóföld, 10 p. m. buza, ugyanannyi rozsz, 3 öl tűzifa; körülbelül mintegy 60 v. frtra rugó párbér, kántor- és stolapénz) megürülvén, annak betöltése végett f. é. július 31-re ezennel csöd hirdettetik. A pályázni szándékozókól megkivántatik a szükségelt képezdei oklevél, erkölcsi s politikai magaviselet felőli bizonyítványon kívül, a magyar nyelv tökéletes tudása mellett, még a német nyelvbeni középszerű jártasság is.

Kelt Óvát-Szent-Lőrinczen július 4-én 1853.

Oláh János.

Óvát-Sz.-Lőrinczi plebános.

Kegyess adományok. A sz. gyermekesség társulatának: Deutováról egy névtelen 2 fr. p. Grajner Mária 6 kr. p. A palotai iskolás gyermekek 4 fr. 16 kr. p. Nt. Puskás Tamás, Cs. somlyói plebános ur 40 kr. pp. Nt. Fekete János, kemenesallji esperes 4 fr.

Az amerikai missióra: Nt. Hoffman Péter ur 1 forint p.

A Csangó-Magyarok templomaira: Nt. Hoffman Péter ur 1 fr. T. cz. Grajner István takácsmester 10 kr. p.

A közép-afrikai missióra: Nt. Hoffman Péter ur 1 fr.; a Mária-társulat tagjai a pesti papnőveldeben 22 forintot pp.

A jezsuzsalemisz sírra: Nt. Hoffman Péter ur 1 fr. pp.

Igazítás. Bold. Schlör Alajos emlékköve a „Kath. Néplap“ 26-ik számában közlött szives adományozók között Straufinger János, baani pleb. hibásan közöltette, miért is Stranczinger János, baari plebános-ra kiigazítandó.

Kiadja „a jó és olcsó könyvkiadó társulat,“ szerkesztő BLÜMELHUBER FERENCZ.

Pesten 1853. Nyomatja LUKÁCS LÁSZLÓ, országot 6. sz